

FILMSKA KRITIKA: 'Šangaj', film koji će zavoljeti domaća publika

27.10.2012 / Piše: Zlatko ROS

Zašto je već 30 hiljada gledalaca u Sloveniji pogledalo film "Šangaj! Zato jer su autori ovoga filma pokazali da razumiju i poštuju potrebe normalne bioskopske publike.

Do pojave filma „Pjetlov doručak“ slovenačke filmadžije nisu nikada ulijevale veliku nadu kako slovenačkoj publici, tako ni onoj na prostorima bivše Jugoslavije. U staroj jugoslovenskoj kinematografiji, osim **Franceta Štiglića**, nije bilo mnogo filmskih reditelja koji su imali dara da naprave film koji bi imao snage sa komunicira sa običnom publikom.

Taj mit o „dosadi u slovenačkom filmu“ se nastavio i u vrijeme slovenačke nezavisnosti; malo ga je načeo **Branko Đurić** svojom komedijom 'Kajmak i marmelada', ali ga je tek 2007. mladi filmadžija **Marko Naberšnik** uspio u potpunosti razbiti svojom romantičnom komedijom

'Pjetlov doručak'. Bilo je to vrlo duhovito filmsko ostvarenje o starom automehaničaru koji sanja susret sa Severnom, dok mu mladi šegrt 'podmiruje' suprugu najboljeg prijatelja. Film je krasio odličan štimung moderne slovenačke provincije, kao i prijemčiva emotivna ljubavna priča. Sve je to prepoznala i publika, te je film u Sloveniji imao blizu 200.000 gledalaca u kinima.

Da li će novi film Marka Naberšnika 'Šangaj' ponoviti taj uspjeh kod publike, teško je prognozirati. U prve tri sedmice prikazivanja već ga je vidjelo preko 30 hiljada gledalaca. Ono što se za Naberšnika može reći jeste da je on ponovo pravio film za publiku i za kino, a ne za današnje filmske kritičare za koje je teško reći da li više mrže publiku ili filmove o kojima pišu. A tu se za slovenačke i regionalne filmske kritičare već pojavio jedan mali problem; film „Šangaj“ je dobio nagradu za najbolji scenarij na poznatom svjetskom filmskom festivalu u Montrealu, tako da u kina ulazi rasterećen od straha hoće li ga kakav zločesti lokalni kritičar unaprijed rasturiti. Budući da se radi o mainstream filmu, a ne o kakvom minimalističkom art ostvarenju koji su danas na cijeni, čak i onda kada ništa ne valjaju.

Šta je priča filma? Glavni lik filma je Lutvija Belmondo Mirga (**Visar Vishka**) čiji je otac (**Senad Bašić**) ostavio porodicu u Bosni i otišao u bijeli svijet po svoj komad uspjeha. Za njega, ali i sina Belmonda, su taj bijeli svijet bile Slovenija i susjedna Italija. Tu će Belmondo naći i ženu svog života, lijepu Amandu (**Asli Bayram**). Svi zajedno prave svoje selo iz snova - Šangaj. Vrijeme je komunizma i Jugoslavije pa i selo prati razvoj čitavog društva; tako je veliki događaj u selu trenutak kada svi njegovi stanovnici ulaze u Savez komunista kako bi dobili struju. Belmondo je šef svega u selu; njegov posao je šverc svim i svačim, pa na kraju i oružjem. To su trenuci negovog najvećeg uspona ali i početak pada....

Žanrovski, 'Šangaj' je napravljen po uzoru na gansterske filmske epove tipa **Coppolinog** 'Kuma' ili **Leonevog** 'Bilo jednom u Americi'; tu svoju citatnost reditelj i ne krije, čak je muzikom koju je radio **Saša Lošić** i podcrtava. Budući da je iza filma stajala ozbiljna produkcija (2.5 miliona eura, što ga čini najskupljim slovenačkim filmom od vremena

nezavisnosti), film vjerno dočarava iluziju jednog doba i velike priče iz romskog miljea. Vjerovatno će ljubitelji 'Sakupljača perja' **Saše Petrovića** ili 'Doma za vešanje' **Emira Kusturice** biti razočarni jer film nipošto nije crna socijalna drama ili neorealistička markesovska bajka, već je jedna romantizirana verzije priče o životu Cigana u jednom vremenu.

I to su najbolji dijelovi ovoga filma; u njima igra i dosta bosanskih glumaca (pored Bašića, tu su još **Jasna Diklić, Miki Trifunov, Saša Petrović, Emir Hadžihafizbegović, Haris Burina...**). Film vrlo uvjerljivo prati uspon i pad glavnog junaka Belmonda, što je i njegov glavni motiv, dok je nešto manje uvjerljiva i emotivno dirljiva ljubavna priča između Belmonda i Amande. Međutim, izgleda do reditelji i nije bilo prsudno; njemu je bila puno važnija cijelina priče koja u svojoj osnovi ipak funkcionira i koju publika očigledno voli.

Veliki i dobar posao u ovome filmu je uradio i Saša Lošić sa svojim filmskim scoreom koji izvredno podržava opći stil čitavog filma. Inače, u 'Šangaju' se govori na gotovo svim jezicima ex-Jugoslavije - na romskom, slovenačkom, bosanskom, hrvatskom i srpskom, pa ga sve to, uključujući i univerzalnu temu iz romskog života, preporučuje da bude istinska regionalna filmska atrakcija za publiku. Ovo je pravi kino film za čitavu porodicu.